

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 33:336

DOI: 10.31891/2307-5740-2018-264-6(1)-107-112

АВАНЕСОВА Н. Е.

Харківський національний університет будівництва та архітектури

ЯДУХА С. Й.,

ЛІСОВСЬКИЙ І. В.

Хмельницький національний університет

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ

В статті фрагментарно представлено тісний зв'язок фінансової безпеки нашої країни з грошово-кредитною політикою комерційних банків, що вимагає постійного моніторингу дестабілізуючих факторів, які на сьогоднішній день в умовах експортної орієнтації країни, від'ємного платіжного балансу, неефективності бюджетних відносин, поглибленої співпраці з міжнародними фінансовими інститутами несуть постійну загрозу міцності фінансової системи.

Ключові слова: фінансова безпека, загрози, грошово-кредитна політика, виклик, індикатори, бюджет.

AVANESOVA N.

Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture

YADUHA S.,

LISOVSKY I.

Khmelnitskyi National University

MONEY-CREDIT POLICY: CHALLENGES AND THREATS OF THE FINANCIAL SECURITY OF THE COUNTRY

Ukraine has chosen the liberal path of development, namely, the combination of a system of market relations and the essential role of the state in ensuring the effective functioning of market mechanisms and solving social problems. The article deals with the fragmentation of the close connection of financial security to our country from the monetary policy of commercial banks, which requires constant monitoring of the destabilizing factors that are currently in the country's export orientation, negative balance of payments, inefficiency of budgetary relations, deepened cooperation with international financial institutions are constantly threatening the strength of the financial system. Monetary strategies of the leading powers allowed temporary deviations from this benchmark in the event of inflation of the proposal, which was mostly associated with the effects of negative external shocks. However, many developing countries have reached the maximum rate of growth at higher levels of inflation. At the present stage, calls are increasingly being made for the need to increase the marginal levels of inflation and for leading economies, which are also in the process of post-crisis structural adjustment. The global crisis has created challenges for all sectors of society. But in the heart of these challenges lies the financial and economic sphere in which monetary policy plays the role of the central regulator.

Keywords: financial security, threats, monetary policy, challenge, indicators, budget.

Постанова проблеми. Визначними науковцями-економістами особлива увага присвячується сучасним викликам грошово-кредитної політики та можливим відповідям на них, що становить не тільки теоретичний, а й практичний інтерес. Це пов'язано з рядом обставин. Період з кінця 1990-х років ще зовсім недавно обіцяв стати "кінцем історії" в еволюції грошово-кредитної політики: було досягнуто консенсусів щодо її теоретичної моделі (неокласичний синтез), потенціалу і місця в арсеналі макроекономічного регулювання (Вашингтонський консенсус), оптимальної цілі (цінова стабільність), монетарного режиму (таргетування інфляції), оптимального рівня інфляції (2–3%), оптимального інструменту (процентні ставки).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На сьогодні відсутні єдині підходи до оцінки загроз безпеці комерційних банків. Так, С. Букін [5] серед останніх виділяє загрози безпеці банку з боку зовнішнього середовища (з боку клієнтів, партнерів, конкурентів, криміналу, держави в особі різних державних установ, громадян) і загрози безпеці банку з боку внутрішнього середовища (з боку власників, адміністрації, менеджерів підрозділів, спеціалістів, неформальних груп).

На думку А. Вінникова [3], загроза – це нереалізована, але реально існуюча (з певною вірогідністю) можливість нанесення банку будь-якого збитку.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження грошово-кредитної політики з виокремленням викликів та загроз в межах фінансової безпеки країни.

Основні результати дослідження. На піднесенні технологічної хвилі, коли рух уперед обіцяв стрімке зростання добробуту, панівна економічна теорія перетворилася на ідеологію. Глобальна фінансово-економічна криза, що розпочалась у 2008 р. і практично паралізувала грошові ринки у США та Європі, надала грошово-кредитній політиці антикризової спрямованості, поповнивши її арсенал нетрадиційними

інструментами (напрацьованими науковими дослідженнями політичних помилок Великої депресії та досвідом подолання банківської паніки у різних країнах).

Спершу ці заходи не надто розходилися з уявленнями про “best practice” монетарної політики, і центральні банки провідних економік декларували паралельне проведення як традиційної, так і нетрадиційної монетарної політики, націленої на “ремонт” її трансмісійного механізму. Але врятовані державами фінансові сектори не повернулися до попереднього стану – цілі сегменти попиту на фінансових ринках зникли або звузилися, змінилася структура не лише фінансового, а й реального секторів, а світова економіка до цього часу перебуває у важкому стані.

Проблеми сповільнення економічного зростання (у 2012 р. ВВП України зріс лише на 0,2%, а у 2013 р. зростання взагалі припинилося) та спаду кредитної активності банків (у 2012 р. розширення монетарної бази на 6,4% призвело до зростання грошової маси на 12,5% і кредитів не фінансовим корпораціям – лише на 5,2%, а у 2013 р. збільшення монетарної бази на 20,3% забезпечило приріст кредитів не фінансовим корпораціям на 14,3%) у край актуальні і для України. Те саме стосується і високих процентних ставок в умовах посткризового зниження схильності до ризику.

В Україні гострота цієї проблеми вражає: у 2017 р. в умовах дефляції середньозважені процентні ставки за кредитами не фінансовим корпораціям становили 14,5%, а домашнім господарствам – 27,4%; у 2015 р., за інфляції споживчих цін на рівні 0,5%, вони дорівнювали, відповідно, 13,2% і 27,3%. Дискусійним залишається питання і щодо оптимального для української економіки режиму обмінного курсу.

Причетність грошово-кредитної політики до формування глобальних дисбалансів заперечує тезу про нейтральність грошей в довгостроковому періоді. У цьому зв'язку розглядаються структурно-інституціональні ефекти грошово-кредитної політики в умовах фінансової нестабільності.

Одним з добре відомих елементів докризового економічного консенсусу був універсальний оптимальний рівень інфляції у 2% – поправка нульової інфляції на статистичні похибки і структурні зміни, що постійно відбуваються в економіці.

Монетарні стратегії провідних держав допускали тимчасові відхилення від цього орієнтира у разі інфляції пропозиції, яку здебільшого пов'язували з дією негативних зовнішніх шоків. Утім, багато країн, що розвиваються, досягали максимальних темпів зростання за вищих рівнів інфляції.

На сучасному етапі дедалі частіше лунають заклики до необхідності підвищення граничних рівнів інфляції і для провідних економік, які також перебувають у процесі посткризового структурного коригування.

В сучасних умовах сьогодення формулюються виклики сучасної фінансово-економічної кризи до грошово-кредитної політики і характеризують особливості відповідей на них центральними банками провідних економік – США, Євросони та Великобританії.

Основний виклик зводиться до невідповідності традиційного змісту грошово-кредитної політики сучасному економічному та інституціональному середовищу, зокрема, неадекватності традиційного розуміння її цілей, механізмів, інструментів і результатів.

Так, викликом для традиційного розуміння цілей грошово-кредитної політики є те, що не працює усталена система розподілу цілей між інструментами макроекономічного регулювання: грошово-кредитною і фінансово-бюджетною політикою.

Виклик механізмам та інструментам грошово-кредитної політики – це виклик “традиційному” підходу до проведення грошово-кредитної політики, що базується на принципах неокласичного синтезу:

- вибір процентної ставки (ціни грошей), а не їх кількості як інструменту грошово-кредитної політики (зважається, що цінний механізм є найефективнішим регулятором ринку);

- вибір короткострокової процентної ставки як головного інструменту грошово-кредитної політики (виходить з мікроекономічної гіпотези ринкових очікувань, згідно з якою прибутковість довгострокових інструментів є середньою геометричною очікуваних доходів за короткостроковими інструментами, а премія за ризик береться фіксованою);

- вибір операцій РЕПО як інструменту зміни ключової процентної ставки центрального банку (зумовлений бажанням обмежити вплив регулятора на структуру балансів суб'єктів економіки) [1, с. 121].

Виклики до механізмів та інструментів грошово-кредитної політики полягають у неефективності процентної ставки як інструменту грошово-кредитної політики в умовах кризи; відсутності зв'язку між коротко- і довгостроковими ставками центрального банку; неефективності інструментів РЕПО, які не впливають на структуру балансу центрального банку та економічних суб'єктів; у тому, що не працює система автоматичного розподілу емісійних ресурсів між суб'єктами господарювання [1, с. 122].

І нарешті, викликом кризи до результатів грошово-кредитної політики стало різке зростання їх невизначеності. Справді, сьогодні як у політичних, так і в академічних колах існують абсолютно полярні оцінки необхідних масштабів і можливих наслідків безпрецедентного монетарного стимулювання.

Забезпечення фінансової безпеки як банківської системи України в цілому, так і окремих її складових, виходячи з їх виключного значення для соціально-економічного розвитку держави, – складна і багатогранна проблема, якій необхідно приділяти постійну увагу.

Тим більше, що навіть в опублікованих Концепції розвитку банківської системи України та Комплексній програмі розвитку банківської системи України на 2015–2017 рр. питання фінансової безпеки

банків не отримали належного відображення. В оцінці відповідності банківської системи критеріям і стратегії фінансової безпеки держави, на думку фахівців, слід виділяти три взаємопов'язаних аспекти. По-перше, загальна оцінка життєздатності системи. По-друге, оцінка ролі центрального банку у банківській системі, його законодавчих функцій і надійності практичного механізму їх реалізації. По-третє, оцінка здатності банківської системи до взаємодії як між її окремими суб'єктами, так і з державними і громадськими центрами з приводу вироблення довгострокових стратегічних і короткострокових цілей розвитку економіки [9, с.150].

Слід підкреслити, що фінансову безпеку банківської системи в цілому та її окремих складових треба розглядати в двох аспектах. По-перше, з точки зору фінансових наслідків її (їх) діяльності для країни в цілому та окремих клієнтів і контрагентів. По-друге, з точки зору недопущення та відвернення явних і потенційних загроз фінансовому стану усїєї банківської системи країни, НБУ та вітчизняним комерційним банкам.

Забезпечення фінансової безпеки комерційних банків та їх установ є дуже важливим ще й тому, що підрив довіри до кредитних інститутів завдає збитків фінансовій безпеці всієї країни. Передусім, слід зазначити, що фінансова безпека банків – проблема не лише національна, а й міжнародна. Для надання допомоги в боротьбі з шахрайством керівники служб безпеки, що представляють найбільші світові банки і банківські групи, об'єднали зусилля під егідою Міжнародної асоціації з питань безпеки в банківській справі, завдання якої – сприяння обміну інформацією між її членами і надання взаємної допомоги в запобіганні й знаходженні дій, спрямованих проти банків. Ст. 67 Закону України "Про банки і банківську діяльність" зазначає, що метою банківського нагляду є стабільність банківської системи та захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках.

Під час здійснення банківського нагляду НБУ має право вимагати від банків та їх керівників усунення порушень банківського законодавства, виконання нормативних актів Нацбанку для уникнення або подолання небажаних наслідків, які можуть поставити під загрозу безпеку коштів, довірених таким банкам, або завдати шкоди належному веденню банківської діяльності. Ст. 72. цього ж закону визначає, що НБУ має право здійснювати інспектування небанківських установ або осіб з метою перевірки дотримання законодавства щодо банківської діяльності.

При цьому йдеться про те, що до небанківських установ або осіб, які можуть бути об'єктом перевірки НБУ, належить власник істотної участі у банку, якщо НБУ вважає, що він не відповідає вимогам, встановленим цим законом щодо істотної участі, або негативно впливає на фінансову безпеку і стабільність банку. Д. Артеменко [1] вважає, що під фінансовою складовою економічної безпеки банківської діяльності слід розуміти комплекс заходів з досягнення максимально можливої платоспроможності та стійкості комерційного банку, ліквідності його балансу, ефективної структури капіталу й найбільш прибуткових напрямів його вкладень, що одержують шляхом чіткого стратегічного та тактичного планування, аналізу та запобігання загрозам фінансового характеру.

Сутність фінансової складової безпеки банківської діяльності полягає в забезпеченні організаційно-управлінських, режимних, технічних і профілактичних заходів, що гарантують якісний захист прав і інтересів комерційного банку, зростання статутного капіталу, підвищення ліквідності активів, забезпечення зворотності кредитів, схоронність фінансових і матеріальних цінностей.

Метою фінансової складової є збільшення маси отриманого прибутку, прискорення оборотності капіталу, зростання курсової вартості цінних паперів комерційного банку.

Фінансова безпека комерційного банку обумовлена рівнем підтримання ліквідності, впровадженням фінансових інновацій, охороною інформації, збереженням активів, забезпечення прибутковості. Наявність у певний період пікових виплат із державних боргових зобов'язань може негативно позначитися на фінансовій безпеці банківської системи, якщо комерційними банками не будуть сформовані на цей випадок необхідні резерви.

Загрози від перерахованих вище джерел можуть бути спрямовані на такі об'єкти, як грошові кошти банку, конфіденційна інформація (на різних видах носіїв), технічні і програмні засоби обчислювальної техніки, засоби зв'язку і телекомунікацій, персонал і приміщення банку, сховища грошових коштів і будівлі, в яких вони розміщені. Перелік загроз фінансовій безпеці банку можна розділити на три групи (рис. 1) :

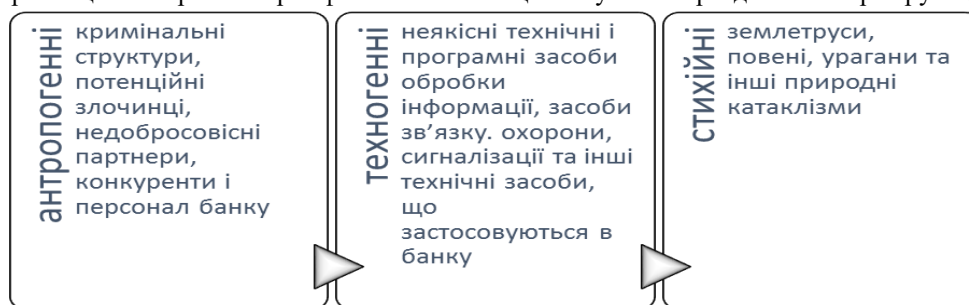

Рис. 1. Ключові загрози фінансовій безпеці банку (складено автором)

Існує думка [2, с. 174], що в сучасних умовах найбільшу загрозу банківському сектору становлять такі негативні явища: низька якість капіталів банків; ризикова кредитна політика; недосконала система страхування депозитів; недостатня ліквідність банківських активів; низький рівень кредитоспроможності підприємств реального сектора економіки; невідповідність діяльності банківських установ міжнародним стандартам.

М. Єрмошенко вважає, що до основних загроз банківській системі слід віднести [3, с. 212–216] низький рівень капіталізації банківської системи; наявність внутрішніх негативних причин, притаманних банківській діяльності; слабкість вітчизняної системи комерційних банків, їх роботи в основному з грошовими ресурсами, дефіцит фінансових послуг та інструментів; участь банківської системи в тіньовій діяльності та її криміналізація; недостатнє законодавче врегулювання банківської діяльності; недостатній контроль за діяльністю комерційних банків з боку НБУ; характер спрямованості кредитної діяльності банківської системи; низький рівень залучення іноземної валюти і готівки у національній валюті, що знаходиться у населення; відсутність достатнього золотовалютного запасу; практична відсутність системи страхування вкладів населення і депозитів підприємств у комерційних банках; відсутність довіри населення й юридичних осіб до комерційних банків; платіжна криза і пов'язане з нею використання грошових сурогатів; невідповідність вимог щодо збільшення темпів розвитку банківської системи обсягам реального грошового капіталу для формування коштів банків; не виправдано високі обсяги коштів комерційних банків, заморожених у вигляді викуплених у держави ОВДП, у тому числі і реструктурованих урядом у конвертовані ОВДП.

М. Зубок [6, с. 55–58] під загрозами фінансовій безпеці банку розуміє потенційно можливі або реальні дії зловмисників чи конкурентів, здатних завдати банку матеріальної або моральної шкоди, що виявляються як сукупність факторів і умов, які створюють небезпеку для нормального функціонування банку відповідно до його завдань та інтересів. У зв'язку з цим загрози безпеці банку диференціюються на економічні (корупція, шахрайство, недобросовісна конкуренція, використання недосконалих технологій); фізичні (крадіжки, пограбування, руйнування, виведення з ладу, неефективна експлуатація); інтелектуальні (розголошення та неправомірне використання інформації банку і його інтелектуальної власності; соціальні конфлікти в/та навколо банку; психологічні та ідеологічні диверсії).

З огляду на суб'єктів загроз він виділяє зовнішні (від кримінальних елементів, конкурентів, партнерів і клієнтів, іноземних суб'єктів господарювання та окремих осіб, юридичних і фізичних осіб, які займаються промисловим шпигунством, окремих посадових осіб державних органів, які зловживають своїм становищем, засобів масової інформації, колишніх працівників банку) та внутрішні (від працівників банку і банківських технологій) загрози.

У Концепції безпеки комерційного банку [2], схваленій АРБ, підкреслюється, що загрози фінансовим ресурсам проявляються у вигляді неповернення кредитних позик; шахрайства з рахунками і вкладками; підроблених платіжних документів і пластикових карток; крадіжки фінансових коштів із кас та інкасаторських машин.

Загрозою для фінансової безпеки комерційних банків є й використання їх клієнтами таких протиправних заходів [4]: визнання кредитних угод недійсними; поділ підприємств; зміна форми власності чи приватизація з відмовою нових власників від попередніх зобов'язань; відчуження заставленого майна.

Фахівцями виділяються і загрози фінансовим ресурсам комерційних банків [1], які проявляються у вигляді неповернення кредитів; шахрайства з рахунками і вкладками; підроблених платіжних документів і пластикових карток; крадіжки фінансових коштів з кас та інкасаторських машин; різкої зміни економічної ситуації в країні (економічні кризи); банкрутства ділових партнерів банку.

Фінансовій безпеці комерційних банків сьогоденної України, на наш погляд, загрожують:

- недостатність власних коштів; цілеспрямований підрив їх ділової репутації;
- неповернення виданих кредитів, правова нерегульованість цього напряму банківської діяльності, а також недосконала оцінка кредитних ризиків; відсутність банків даних про недобросовісних позичальників;
- маніпулювання з кредитними картками, банкоматами;
- недосконалість у підборі кадрів для роботи в них; надання фіктивної інформації клієнтами;
- використання фальшивих векселів, цінних паперів і гарантійних листів; вторгнення до банківських комп'ютерних мереж;
- витік ділової інформації;
- недосконалість структур забезпечення внутрішньої та зовнішньої безпеки банківських установ;
- підвищений ризик для життя і здоров'я зайнятих у банківській сфері внаслідок зростання кримінальної активності;
- недостатність висококваліфікованих фахівців у банківсько-кредитній сфері в правоохоронних органах.

Фінансовій безпеці українських банків загрожують також відсутність ретельного аналізу ситуації, невміння обирати партнерів і перевіряти їх надійність, прогнозувати динаміку розвитку подій на фінансовому ринку. Дається взнаки і слабкий захист державою фінансово-кредитної сфери, і відсутність міжбанківського інформаційно-аналітичного центру.

Ось чому тут розповсюджені крадіжки грошових коштів за допомогою різних видів фінансового шахрайства, використання підробленої документації, організація каналів для "відмивання" кримінальних грошей.

На заваді повноцінній фінансовій безпеці комерційних банків стає і не однозначне трактування останніми і НБУ тих чи інших положень фінансових документів, випадки чого, на жаль, не поодинокі.

До внутрішніх загроз фінансовій безпеці комерційних банків відносяться розтрата коштів банківськими службовцями; незаконне привласнення доходу; маніпуляції з витратами; зловживання реальними активами банку чи клієнта; дії, що виходять за межі повноважень управлінського персоналу; підробка документів або внесення до них фіктивних записів; незаконні бухгалтерські записи тощо.

Окрім цього, практики виділяють кілька ознак, які є сигналом про можливе виникнення в банку серйозних проблем і на які керівництво банківської установи має негайно відреагувати, а саме: недостатній рівень надходжень (призначених як для функціонування банку, так і для створення необхідних резервів); розмір капіталу, неадекватний обсягу операцій, що проводить банк, та ризику, який він бере на себе, здійснюючи їх; виникнення тенденції до збільшення обсягу проблемних активів, передусім кредитів; поява тенденції до зменшення обсягу коштів, які традиційно становлять ресурсну базу банку; зниження рейтингу (це в основному стосується банків, які користуються послугами таких агенцій, як Standard&Poors, Moody's тощо). Фінансова безпека комерційного банку може опинитися під загрозою й через неправомірні чи помилкові дії його філіалів, які використовують для укладання угод ім'я патрона.

Системний опис таких загроз дозволить з'ясувати індивідуальні особливості кожної загрози і дати повний опис можливих зв'язків між загрозою і елементами структури банку, що підлягають захисту.

Дослідження наявних і потенційних загроз фінансовій безпеці комерційного банку свідчить про доцільність їх зведення у чотири вихідні групи, що допускають у майбутньому можливість послідовних розчленовувань кожної з груп і окремих підвидів загроз, які до них входять, згідно з практичними потребами. В основі зазначеної систематизації лежить об'єднання загроз стосовно об'єкта їх активності (об'єкта загрози); способу (механізму) їх реалізації; осіб, причетних до реалізації загроз; наслідків їх реалізації, характеру, тривалості й особливостей прояву; ступеня небезпеки; стадії, значущості; характеру спрямування, повторюваності; вірогідності й ступеня реалізації.

В рамках даного дослідження доцільно приділити уваги і індикаторам фінансової безпеки банківської системи. Для своєчасного виявлення існуючих і потенційних недоліків у сфері забезпечення комплексної фінансової безпеки банківського сектора економіки України необхідно визначити її відповідні індикатори та провадити постійний моніторинг із метою вжиття необхідних заходів.

Важливим узагальнюючим показником фінансової безпеки банківської системи і головним індикатором значущості останньої для економіки країни є відношення її активів до ВВП. Частка активів недіючих банків у загальній сумі активів комерційних банків сигналізує про рівень можливої як загальної, так і регіональної банківської кризи.

Фінансову безпеку характеризують і такі показники, як розмір чистих внутрішніх активів НБУ (розмір грошової маси і розмір емісій) та розмір чистих зовнішніх резервів НБУ (різниця між зовнішніми кредитами і розміщенням валютних активів НБУ за межами України).

Серед індикаторів фінансової безпеки банківської системи – частка іноземного капіталу в її сукупному капіталі. Як зазначають фахівці, надійність, а відтак і фінансова безпека конкретного комерційного банку, може визначатися з використанням в аналітичній роботі таких показників, як [1] питома вага проблемних кредитів (експерти встановили, що рівень проблемних кредитів впливає на показник надійності банку суттєвіше, ніж інші чинники) в обсязі чистих активів банку, що свідчить про якість його кредитного портфеля, а також ризикованість кредитної політики; співвідношення високоліквідних коштів і поточних пасивів банку, що показує ступінь його захищеності від ризику відкликання коштів в один момент усіма клієнтами; співвідношення власних і залучених коштів, що характеризує рівень надійності банку в довгостроковій перспективі, слугуючи оцінкою його спроможності покрити власними коштами обсяг зобов'язань перед клієнтами; питома вага високоліквідних коштів у обсязі чистих активів банку, значення якої допомагає оцінити середньостроковий рівень ліквідності; рентабельність чистих активів.

Стан сектора банківських депозитів, наприклад, можна вважати певним економічним і соціально-політичним показником стану стійкості фінансового ринку. Індикатором фінансової безпеки банківської системи є як загальний обсяг фонду страхування ризиків, так і стан його формування. Чільне місце серед індикаторів фінансової безпеки банківської системи має належати обсягу отриманого комерційними банками прибутку.

Важливим є визначення масштабів і якісних характеристик банківських зливів, оскільки останні завжди були індикатором стану національної економіки та її місця у світовій економіці. Максимальна "безпечна" сума кредитування дебетурою (незабезпеченим борговим зобов'язанням) обчислюється, виходячи з вартості фіксованих активів компанії за примусового продажу плюс максимум половини вартості поточних активів компанії.

Серед індикаторів фінансової безпеки комерційних банків важливе місце має належати показнику питомої ваги кредитної заборгованості населення у загальному обсязі кредитної заборгованості. Чільне

місце в системі фінансової безпеки банківських клієнтів посідає розмір позичкового відсотка, оскільки він дозволяє з'ясувати, чи буде рентабельною реалізація проекту, на здійснення якого береться кредит, тобто чи окупляться затрати.

У свою чергу, коефіцієнт покриття відсотків, який характеризується відношенням чистого прибутку до виплати відсотків до суми виплачених відсотків, свідчить про рівень безпеки кредитної діяльності комерційних банків. Великого значення для забезпечення фінансової безпеки комерційних банків набуває дотримання ними встановлених нормативів. Безумовно, індикаторами фінансового стану, а відтак – і безпеки вітчизняної банківської системи є рівень прибутковості статутних фондів комерційних банків і їх чистих активів. Дуже виразним індикатором фінансової безпеки системи комерційних банків є питома вага залучених коштів громадян у загальному обсязі залучених коштів.

Висновки. Таким чином, проблема виміру фінансової безпеки набуває великої значущості і актуальності. Від адекватної оцінки наявного рівня банківської безпеки багато в чому залежить повнота, своєчасність і результативність управлінських заходів із ліквідації, попередження і запобігання наявним і потенційним загрозам банківській системі, а відтак – і вітчизняним господарському комплексу і соціальній сфері.

Україна є малою відкритою економікою, тому величина і динаміка валютного курсу виступають одним з найголовніших її макроекономічних параметрів, що, поряд з внутрішньою інфляцією, визначає цінову конкурентоспроможність вітчизняного експорту. Крім того, курс іноземної валюти є важливим індикатором довіри населення до грошово-кредитної політики. Так, з 2015 р. частка валютних депозитів у структурі строкових депозитів домогосподарств не опускалася нижче від 49%, а наприкінці 2017 р. досягла 57%; важливим засобом заощаджень населення залишається і готівкова іноземна валюта. Отже, автори монографії не могли залишити поза увагою проблему валютного курсу в Україні.

Література

1. Барановський О.І. Фінансова безпека : [монографія] / Барановський О.І. / Інститут економічного прогнозування. – К. : Фенікс, 1999. – 338 с.
2. Белінська Я.В. Теоретичні засади аналізу валютних ризиків / Я.В. Белінська // Актуальні проблеми економіки. – 2002. – № 10. – С. 34–40.
3. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : [монографія] / Васильців Т.Г. – Львів : Арал, 2008. – 386 с.
4. Васильців Т.Г. Пріоритети та засоби зміцнення економічної безпеки малого і середнього підприємництва : [монографія] / Васильців Т.Г., Волошин В.І., Гуменюк А.М. – Львів : Вид-во Львівської комерційної академії, 2009. – 248 с.
5. Васильчак С.В. Економічна безпека банків та методи її забезпечення / С.В. Васильчак, Р.Ю. Моцьо // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України. – 2009. – № 19. – С. 287–293.
6. Кириченко О.О. Вплив зовнішніх боргів на економічну безпеку банків [Електронний ресурс] / О.О. Кириченко, О.В. Конончук // Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vzuk/2009_19/85_92.pdf
7. Moody's Statistical Handbook. Country Credit. – May 2007. – 366 p.
8. Allen W. Defining and achieving financial stability / W. Allen and G. Wood // Journal of Financial Stability. – 2006. – Vol. 2(2). – P. 52–72.
9. Weintraub S. Keynes, Keynesians and Monetarists / Weintraub S. – University of Pennsylvania Press, 1978. – 368 p.

References

1. Baranovskyi O.I. Finansova bezpeka : [monohrafiia] / Baranovskyi O.I. / Instytut ekonomichnoho prohnozuvannia. – K. : Feniks, 1999.
2. Belinska Ya.V. Teoretychni zasady analizu valiutnykh ryzkyiv / Ya.V. Belinska // Aktualni problemy ekonomiky. – 2002. – № 10. – S. 34–40.
3. Vasylytsiv T.H. Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmitsnennia : [monohrafiia] / Vasylytsiv T.H. – Lviv : Aral, 2008. – 386 s.
4. Vasylytsiv T.H. Priorytety ta zasoby zmitsnennia ekonomichnoi bezpeky maloho i serednoho pidpriemnytstva : [monohrafiia] / Vasylytsiv T.H., Voloshyn V.I., Humeniuk A.M. – Lviv : Vyd-vo Lvivskoi komertsiiinoi akademii, 2009. – 248 s.
5. Vasylychak S.V. Ekonomichna bezpeka bankiv ta metody yii zabezpechennia / S.V. Vasylychak, R.Iu. Motso // Naukovyi visnyk natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy. – 2009. – № 19. – S. 287–293.
6. Kyrychenko O.O. Vplyv zovnishnikh borhiv na ekonomichnu bezpeku bankiv [Elektronnyi resurs] / O.O. Kyrychenko, O.V. Kononchuk // Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho. – Rezhym dostupu : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vzuk/2009_19/85_92.pdf
7. Moodys Statistical Handbook. Country Credit. – May 2007. – 366 p.
8. Allen W. Defining and achieving financial stability / W. Allen and G. Wood // Journal of Financial Stability. – 2006. – Vol. 2(2). – P. 52–72.
9. Weintraub S. Keynes, Keynesians and Monetarists. Weintraub S. – University of Pennsylvania Press, 1978. – 368 p.

Рецензія / Peer review : 31.10.2018 Надрукована / Printed : 07.12.2018

Рецензент: д. е. н., проф. Рудніченко Є. М.